

ساداتی لاریجانی، علی، ۱۳۳۴ -

گفته‌ها و نکته‌ها / سید علی ساداتی لاریجانی. - قم: سید علی ساداتی لاریجانی؛ مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۵.
۱۴۴ ص.

ISBN 964 - 548 - 121 - X : ریال: ۱۲۰۰۰

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیفا.

به قسمة اشعاری از مؤلف.

کتابنامه: ص. ۱۲۳-۱۴۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. فارسی - دستور. ۲. شعر فارسی - قرن ۱۴. الف. دفتر تبلیغات

اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۶۵

۷ گ ۲ ص ۲۶۸۸ PIR

گفته‌ها و نکته‌ها

نویسنده: سید علی ساداتی لاریجانی

ویراستاران: بوذر دیلمی معزی و محمد نقویان

ناشر: مؤلف با همکاری مؤسسه بوستان کتاب

(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه دفتر تبلیغات اسلامی

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۵

شمارگان: ۳۰۰۰

بها: ۱۲۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

مراکز پخش:

۱. آمل، خیابان طالب آملی، روبه روی شبکه بهداشت، کوچه فیاض پخش،

کتاب فروشی مسعود، تلفن: ۰۲۲۲۳۹۸۷-۱۴۱، نمابر: ۰۲۲۲۵۹۰۹-۱۴۱

۲. قم، مؤسسه بوستان کتاب، تلفن: ۷۷۴۲۱۵۵، نمابر: ۷۷۴۲۱۵۴

گفتہ‌ها و نکته‌ها

سید علی ساداتی لاریجانی

شرح حال نگارنده

وی به سال ۱۳۴۴ در روستای گیلان از توابع بخش لاریجان دیده به جهان گشود. تحصیلات دوره شش ساله ابتدایی را در دبستان فردوس نیاک گذراند. آن گاه برای ادامه تحصیلات دوره متوسطه به دبیرستان های شریعت زاده و طبری آمل راه پیدا کرد تا این که به پایه سال چهارم ریاضی ارتقا یافت. ولی متأسفانه به طور ناگهانی دست خوش عارضه سردرد شد و بنابه تجویز پزشکان معالج به مدت پنج سال از ادامه تحصیل محروم گردید. در سال ۱۳۵۳ به استخدام وزارت آموزش و پرورش درآمد و مابقی تحصیلات خویش را به صورت متفرقه در حالی که سرگرم خدمت در آموزش و پرورش بود، ادامه داد و سرانجام به اخذ مدرک لیسانس در رشته فرهنگ و معارف اسلامی نایل شد. نگارنده در طول خدمت دوران معلمی به امر تدریس در دروس عربی و ادبیات فارسی اشتغال داشت و در نیمه دوم سال تحصیلی ۱۳۸۲ به افتخار بازنشستگی نایل گردید.

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
۱۵	مقدمه
۱۷	نکته (۱) الحاقی «ها»ی جمع به جمع‌های مکرر
۲۰	نکته (۲) مضارع و مُستقبل محقق الوقوع
۲۲	نکته (۳) ضرورت الحاقی «یا»ی نکره به آخر موصوف
۲۵	نکته (۴) اضافه‌های تشبیهی در شعر
۲۸	نکته (۵) شکل دیگر ماضی نقلی در قدیم
۳۰	نکته (۶) جمله استفهام تأکیدی
۳۴	نکته (۷) شکل دیگر مضارع اخباری منفی
۳۷	نکته (۸) تأکید بر کلمه‌ای خاص در جمله

- نکته ۹) قیدهای قَلت و کثرت ۳۹
- نکته ۱۰) حذف نشانه ندا ۴۲
- نکته ۱۱) موصوف و صفت به همراه مضاف الیه ۴۴
- نکته ۱۲) استعمال فعل ربطی به معنای فعل تام ۴۶
- نکته ۱۳) اضداد ۴۹
- نکته ۱۴) استعمال بعضی از جمع‌های مکسر در حکم مفرد آن ۵۲
- نکته ۱۵) حذف مسند الیه در جمله ۵۴
- نکته ۱۶) استفهام انکاری ۵۷
- نکته ۱۷) جمله مؤول به صفت ۶۰
- نکته ۱۸) جمله مقلوب ۶۲
- نکته ۱۹) حذف منادا ۶۴
- نکته ۲۰) صفت جانشین موصوف ۶۶
- نکته ۲۱) معنای حقیقی و مجازی ۶۹
- نکته ۲۲) بیان مستقیم و غیر مستقیم ۷۲
- نکته ۲۳) عدد و معدود ۷۶
- نکته ۲۴) کیفیت استعمال ضمیر اشاره در قدیم ۷۸
- نکته ۲۵) مطابقت معدود با عدد در قدیم ۸۰
- نکته ۲۶) تزلزل در کلام ۸۲

- نکته ۲۷) شرح و تفسیر واژه افسوس ۸۳
- نکته ۲۸) مسند الیه‌های ضمیری ۸۴
- نکته ۲۹) استعمال فعل لازم در معنای فعل متعدی ۸۶
- نکته ۳۰) وصف مضاف پس از مضاف الیه ۸۸
- نکته ۳۱) استفهام توییخی ۹۱
- نکته ۳۲) تبدیل فعل «بودن»، «استن» و «باشیدن» به فعل «داشتن» ۹۳
- نکته ۳۳) کیفیت جمع لفظ «نیا» ۹۶
- نکته ۳۴) کاربرد مضارع اخباری به جای مضارع التزامی ۹۸
- نکته ۳۵) رقص ضمیر ۱۰۰
- نکته ۳۶) جمله‌های مؤول به اسم ۱۰۴
- نکته ۳۷) مقدم بودن صفت بر موصوف ۱۰۶
- نکته ۳۸) تفسیر فَلَکْ گردان و فَلَکْ گردان ۱۰۸
- نکته ۳۹) بدل ۱۱۱
- نکته ۴۰) وجه مصدری فعل‌ها ۱۱۴
- نکته ۴۱) شکل بعضی از الفاظ در زمان فردوسی ۱۱۷
- نکته ۴۲) تمیز ۱۱۹
- نکته ۴۳) ضمیر معنوی ۱۲۲
- نکته ۴۴) فکّ اضافه ۱۲۴

- نکته ۴۵) مصدر باب مُفاعله در فارسی ۱۲۷
- آمل، دیار زیبایی‌ها ۱۳۰
- غزلی عرفانی در وصف امام زمان «عج» ۱۳۳
- تک بیتی ۱۳۵
- رباعی ۱۳۵
- در فراغ بار ۱۳۶
- نعمت شناسی ۱۳۷
- رباعی ۱۳۷
- سنگ مزار شهید ۱۳۸
- مهتاب فروزان ۱۴۱
- غم خوارم تویی تو ۱۴۲
- کتاب نامه ۱۴۳

پیش‌گفتار

سال‌ها در این اندیشه بودم که بعضی از نکات ادبی و دستوری را در مجموعه‌ای گردآورم و خوشبختانه به فضل الهی، فرصتی دست داد به یادداشت‌های پراکنده سر و سامانی دادم و آنها را در این مختصر گنجاندم. حاصل این تلاش‌ها مرهون همه کسانی است که در این راه مرا یاری دادند.

در پایان از استادانم، چه آنان که رخت خباکی برکنندند مانند آقایان: (رضا لاریجانی، حسن آشیان، رضایی اوجی آبادی، سید هاشم حجازی، سید منوچهر مددی نیاکی و علی اغنیا نژاد یزدی) و چه آنان که زنده‌اند (مانند آقایان: روحانی، میرناصری و محمدحسن روحی) که خدا عمر طولانی همراه با عافیت و

سلامت بدیشان عنایت کناد و نیز تمام دبیران دبیرستان
شریعت‌زاده آمل در دوران تحصیلی‌ام، سپاس‌گزاری می‌کنم.
کوشش‌های ارزش‌مند و بی‌دریغ ویراستاران محترم آقایان
بوذر دیلمی معزّی و محمد نقویان در خور تقدیر است. توفیق و
سلامتشان را از قادر مئان خواهانم.

نگارنده»

کسی که می‌خواهد کتابی بنویسد باید پندارد که همه مردم با او دشمنند و در آن علم سرآمد؛ و چون کتاب را به پایان آورد، هر بار در آن نظر کند و هر فصلی از فصول آن را بارها مورد ارزیابی قرار دهد.

نویسندگان باید سخن روشن گویند و در عین حال ایجاز را رعایت کنند بی‌آن‌که فرهنگ جدید و شیوه‌های نوین را نادیده انگارند.

«جاء حفظ»

مقدمه

بی‌گمان درخت تناور ادب پارسی، سر به آسمان
ساییده و ریشه در ژرفای این مرز و بوم دوانیده است و
آن چنان پر بار و دامن‌گستر است که از بَر و بارش،
هرکسی می‌تواند بهره جوید. از آن زمان که این گرمی
گوهر، پذیرای معارف اسلامی شد و دانشوران
پارسی زبان در نظم و نثر خویش، از قرآن و سنت، سود
جُستند، روشنی و طراوت آن، بسی فزون شد به گونه‌ای
که نمی‌توان بعد از اسلام را با پیش از آن، سنجید.

آثار گران سنگ ادب پارسی، سرشار از آموزه‌های
دینی، اخلاقی و الهی است و در همه روزگاران

می‌تواند دست مایهٔ عالمان، ادیبان و هنرمندان شود.
از دل این ادب، بزرگانی چون فردوسی، سنایی،
عطار، مولوی، سعدی، حافظ، جامی، صائب و...
برخاسته‌اند.

این مختصر، کوشش و پژوهشی در پهن‌دشت ادب
پارسی و نویسنده کوشیده است در این اثر، نکته‌های
لطیف را که به دست آمده از مطالعات و تتبع فراوان او در
طول سالیان متمادی است به خوانندگان ارج مند تقدیم
دارد. امید است مقبول طبع علاقه‌مندان واقع شود.

در پایان کتاب، مقاله‌ای کوتاه و نیز چند شعر از مؤلف
آمده است.

